

Hudba pro všechny generace

Koncert 02.06.2019 • účinkující a skladatelé

Kladenský symfonický orchestr

Kladenský symfonický orchestr, člen České asociace neprofesionálních komorních a symfonických těles, člen evropské a světové federace orchestrů, vstoupil v r. 2019 do své 117. koncertní sezóny. Vedení orchestru skvělými dirigenty (Hynek Kubát, žák Antonína Dvořáka, Vašatovci, Jan Snítíl, Vítězslav Podrazil, Jiří Mikula, Martin Klepetko, Adolf Melichar, Zbyněk Müller, Vlastimil Mareš, Karel Procházka) je společným znakem jeho historie i současnosti. V současné době jsou stálými dirigenty orchestru Karel Procházka a Vlastimil Mareš. S tělesem vystupovali vedle vlastních členů i osobnosti velkého hudebního světa (František Ondříček, Jaroslav Kocián, Ema Destinová, Václav Snítíl, Jaroslav Svěcený, Ivan Ženatý, Jiří Panocha, Pavel Zejfart, Daniel Veis, Jiří Hubička, Miloš Bok, Václav Hudeček, Jiří Bárta, Kazuko Nagatomi ...). Dramaturgie orchestru vychází z české tvorby,

zastoupené především obdobím klasicismu a novoromantismu. Nejhranější jsou díla Antonína Dvořáka, prováděny jsou i skladby Smetany, Mendelssohna, Brahmsa, Čajkovského, Griega, Musorgského, Skrjabin, Suka a dalších skladatelů. Orchester stál u zrodu projektu Antonín Dvořák a náš kraj, účinkoval na zámku v Třešti (Mezinárodní vědecká konference), vystupoval na Národních festivalech v Písku a ve Slaném. Zahraniční kontakty navázal v r. 1988, kdy přijal pozvání na Orchesterální seminář v Bad Alexandersbadu, který vyvrcholil koncertem v Selbu, na kterém byla provedena rovněž Dvořákova Symfonie č. 8 G dur Anglická. V příštím roce přišlo pozvání z Mnichova na Mezinárodní festival neprofesionálních orchestrů. V r. 1990 začala spolupráce a výměnné koncerty s Wandsbeker Sinfonieorchester z německého Hamburku, která trvá doposud, když první setkání muzikantů z obou orchestrů proběhlo již na Orchesterálním semináři v Bad Alexandersbadu v r. 1988. Orchester hrál ve Francii (1992) a kontakty navázal (2000 – 2002) s Wansworth Symphony Orchestra z Velké Británie. V Kladně r. 2002 provedl Kladenský symfonický orchestr při příležitosti svého stoletého jubilea pod taktovkou dirigentů, kteří s orchestrem spolupracovali, a za spoluúčasti muzikantů ze spřátelených zahraničních hudebních těles, cyklus symfonických básní Má vlast Bedřicha Smetany. V r. 2007 byl orchestr zastoupen při provedení Dvořákova oratoria Stabat Mater v mezinárodně obsazeném orchestru v rámci Národního festivalu neprofesionálních komorních a symfonických těles na koncertech v České republice a v Německu (Teplice, Freital, Ústí nad Labem, Drážďany), v r. 2008 byl zastoupen v obdobném mezinárodním projektu, tentokrát při provedení Symfonie č. 1 c moll Johannese Brahmsa a Slovanského tance č. 1 C dur Antonína Dvořáka (Ústí nad Labem, Teplice, Drážďany). V r. 2010 to byl mezinárodní projekt Dvořák 1918 a koncerty v Ústí nad Labem a v Drážďanech, na nichž zazněla Symfonie č. 9 e moll Z Nového světa Antonína Dvořáka a Symfonie D dur Lovecká Karla Stamice. V lednu 2011 přišlo pozvání do Hamburku; Kladenský symfonický orchestr byl zastoupen při provedení dvou koncertů s Wandsbeker Sinfonieorchester a Ensemble Felix Kopenhagen z Kodaně v Dánsku. Na koncertech zazněly skladby – Niels W. Gade: Nachklänge von Ossian; Carl Nielsen: Aladdin – Suite, Richard Wagner: Siegfried – Idyll; Janet Albright: Koncert für 3 Violoncelli und Orchester. V r. 2015 byla obnovena spolupráce s Jeanem Dubois, která započala před mnoha lety, francouzským skladatelem, zpěvákem, klavíristou a kytaristou, při provedení jeho skladeb za doprovodu Kladenského symfonického orchestru. V r. 2018 v rámci projektu Má vlast 1918 – 2018 opět zazněla Smetanova Má vlast v provedení Kladenského symfonického orchestru za spoluúčasti hostů ze spřátelených orchestrů z Německa a Velké Británie. Poslední setkání s Wandsbeker Sinfonieorchester proběhlo v Hamburku v únoru 2019.

Josef Kovačič • *1992 • sólista bas

Student 4. ročníku zpěvu na Hudební akademii múzických umění v Praze ve třídě prof. Martina Bártý, a absolvent Pražské konzervatoře pod vedením prof. Jiřího Kubíka. Opernímu zpěvu se začal věnovat v šestnácti letech na liberecké ZUŠ, v létě 2015 již debutoval na profesionální divadelní scéně v roli Hermanna (Hoffmannovy povídky) na prestižním hudebním festivalu v rakouském Bregenz. V téže sezóně byl přizván ke spolupráci s Divadlem J. K. Tyla v Plzni, kde od té doby jako hostující umělec ztvárnil např. role Eremita (C. M. von Weber, Čarostřelec), Ducha Hamletova otce (A. Thomas, Hamlet), Kajetána (Z. Fibich, Nevěsta messinská) nebo Chárona a Plutóna (C. Monteverdi, Orfeo) nebo Kecala (Prodaná nevěsta). Od r. 2016 spolupracuje také se scénou Slezského divadla Opava, kde si zahrál roli Pobudy (C. Orff, Chytračka) a Pistoli (G. Verdi, Falstaff). V r. 2018 se pak uvedl v Severočeském divadle v roli Sarastro (W. A. Mozart, Kouzelná flétna), kterou již dříve nastudoval v rámci několika studentských inscenací. V minulé sezóně byl také přizván nezávislými soubory ke spolupráci na dvou stylově odlišných jednoaktových operách, v raně barokní Ballo delle ingrate (C. Monteverdi) se představil v hlavní roli Plutóna a v současné opeře Panna a Netvor (D. Gric) ztvárnil titulní trojroli Otce, Netvora a Prince. Kromě divadla se věnuje také koncertní činnosti po ČR, Německu, Itálii a Španělsku a spolupracuje s tělesy jako je Severočeská filharmonie Teplice, Podkrkonošský symfonický orchestr či Kladenský symfonický orchestr. Mezi jeho největší soutěžní úspěchy patří vítězství v několika předních soutěžích v ČR (1. místo v soutěži Pražský pěvec, 3. cena v soutěži ansámblového zpěvu Stonavská Barborka, 2. místo na 37. ročníku přehlídky konzervatorií a hudebních gymnázií ČR).

Ondřej Toman • *2006 • klarinet

Narozen v Praze, nyní bytem v Hostivici, student 7. ročníku ZŠ Kuncova v Praze 13, student 4. ročníku ZUŠ Na Popelce, klarinet ve třídě MgA. Jiřího Javůrka. Dosažená ocenění: 2015 – 1. místo oboru klarinet 0. kategorie v krajské soutěži ZUŠ ve hře na dechové nástroje, ZUŠ Jana Hanuše, Praha; 2016 – 3. místo ve věkové kategorii 1 v mezinárodní klarinetové soutěži Markneukirchener Klarinettenwettbewerb, Markneukirchen, Německo; 2017 – 2. místo v soutěži Talent Prahy 5 pořádané Městskou částí Praha 5 ve spolupráci s PKF – Prague Philharmonia; 2017 – 2. místo ve věkové kategorii Baby v mezinárodní klarinetové soutěži Concorso Internazionale per Clarinetto, Carlino, Itálie; 2018 – 1. místo a zvláštní cena poroty oboru klarinet 5. kategorie v krajském kole soutěže ZUŠ ve hře na dechové nástroje, ZUŠ Jana Hanuše, Praha; 2018 – 1. místo oboru klarinet 5. kategorie v národním kole soutěže ZUŠ ve hře na dechové nástroje, ZUŠ Jana Hanuše, Praha; 2019 – 1. místo v oboru Komorní hra s převahou dechových nástrojů 3. kategorie v krajském kole soutěže ZUŠ, ZUŠ Taussigova, Praha; 2019 – 2. místo v oboru Komorní hra s převahou dechových nástrojů 3. kategorie v národním kole soutěže ZUŠ, ZUŠ Liberec. Koncerty: 2017 – koncert laureátů ocenění Talent Prahy 5 s PKF – Prague Philharmonia, Národní dům na Smíchově, 21.02.2017, K. Stamitz: Koncert č. 3 B dur.

Georg Friedrich Händel • 23.02.1685 Halle – 14.04.1759 Londýn • skladatel

Händel byl suverénním umělcem, cestovatelem a podnikatelem 18. století. Během svého života se stal představitelem jedinečné syntézy německé instrumentální hudby a italského operního stylu, ale také celé jedné éry hudby anglické. Ačkoli je dnes známý zejména díky Vodní hudbě, Hudbě k ohňostroji a oratoriu Mesiáš, středem jeho tvorby byla díla dramatická, která ho proslavila.

Mesiáš • Nejznámější a nejoblíbenější ze všech Händlových oratorií. Oratorium bylo složeno v roce 1741 na anglické libreto Charlese Jennense vytvořené na základě biblických textů. Jennens využil Bibli krále Jakuba a překlad žalmů z Knihy společných modliteb. Oratorium bylo poprvé provedeno v irském Dublinu 13.04.1742; londýnská premiéra se uskutečnila o necelý rok později. V českých zemích byl Mesiáš poprvé proveden v Mozartově úpravě v Praze r. 1804. Po počátečním vlažném přijetí si veřejnost oratorium oblíbila, takže se nakonec přiřadilo k nejznámějším a nejčastěji prováděným chorálním dílům klasické hudby. Händel napsal Mesiáše pro nevelký sbor a orchestr s volitelným nástrojovým obsazením řady jednotlivých čísel.

Dílo bylo po jeho smrti postupně upraveno pro provádění v mnohem větším měřítku, pro obrovské orchestry a sbory.

Josef Lankisch • 18. století • skladatel

Josef Lankisch byl jedním z autorů smečenské sbírky, hudební sbírky kostela Nejsvětější Trojice ve Smečně.

Salve Regina • K unikátům smečenské sbírky patří Mariánské antifony, k nimž patří Salve Regina Josefa Lankische. Mariánské antifony se řadí k nejčastěji zhudebněným textům. Lankischova Salve Regina byla zrekonstruována ze smečenské sbírky č. 807 Karlem Procházkou v roce 2002. Jedná se o skladbu pro tenor a bas nebo pro soprán a alt za doprovodu komorního orchestru a varhan.

Karel Procházka • *1974 • dirigent, sólista tenor, skladatel

Karel Procházka získal první hudební vzdělání na LŠU v Kladně v oborech violoncello a zpěv. Od r. 1989 je členem Kladenského symfonického orchestru a od r. 2007 jedním z jeho dirigentů. V letech 1990 – 2004 byl členem a sólistou kladenského pěveckého sboru Schola cantorum Sanctae Caeciliae, u jehož sbormistra Jána Čambála studoval zpěv. V r. 2003 absolvoval na Pedf UK Praha a Týnské vyšší odborné škole v oboru Sbormistrovství chrámové hudby, v r. 2010 na katedře Hudební vědy FF UK Praha. Od r. 1998 působí jako sbormistr a umělecký vedoucí pěveckého sboru Chorus Carolinus Kladno. S ním především uvádí v obnovených premiérách skladby chrámového hudebního archivu ve Smečně. Několik let se věnuje intenzivní badatelské činnosti, zejména dílu českého skladatele patera Františka Mensiho (1753 – 1829), za což obdržel cenu rektora Karlovy univerzity za vědecký přínos, a dílu kantora z Tuhoměřic Jana Karla Loose (1722 – 1772). Účastní se aktivně řady mistrovských pěveckých kurzů a jako tenorista spolupracuje s řadou hudebních souborů – Harmonia delectabilis Lukáše Vendla, Ritornello Michaela Pospíšila, Ensemble Inégal Adama Viktory, Musica Florea Marka Štryncla, Kühnův smíšený sbor. Je autorem okolo 80 skladeb, zejména duchovních (Requiem, Te Deum, Dixit Dominus, offertoria, příležitostné skladby, koledy) a písňových textů – zejména vánočních, a rovněž autorem Symfonie in C Královské s podtitulem Ke stému výročí zániku monarchie, která byla v premiéře uvedena Kladenským symfonickým orchestrem v rámci projektu Má vlast 1918 – 2018 na koncertě konaném dne 11.11.2018 v Domě kultury Kladno.

Dolorosa • **Salve Regina** • Obě skladby Karel Procházka napsal pro tenor a bas. Dolorosa je s doprovodem sólových nástrojů (housle, hoboj, continuo) a Salve Regina s doprovodem orchestru v komorním obsazení.

Carl Maria von Weber • 18.11.1786 Eutin – 05.06.1826 Londýn • skladatel

Weber byl skladatel, dirigent a klavírista. Obdivoval Beethovena a ovlivnil svého žáka Wagnera. V r. 1813 přijal místo ředitele pražské opery, kde se pustil do získávání nových umělců a zlepšování umělecké úrovně. Jedním z jeho přínosů k umění dirigování je to, že zavedl použití taktovky u dirigentského pultu, i když historicky první použití taktovky je datováno do r. 709 př. n. l., kdy Pherekydes z Patry udával rytmus máváním zlatou hůlkou a hudebníci, hrající na flétny a citery, stáli v kruhu kolem něj. Weber byl pohřben v Londýně a v r. 1844 se jeho ostatky vrátily do Drážďan, kde Richard Wagner pronesl pohřební řeč.

Concertino in E flat major • Carl Maria von Weber zkomponoval skladbu pro klarinetistu Heinricha Bärmanna v r. 1811. Weber dílo napsal během tří dnů od 29.03. do 03.04.1811. Bärmann dílo nastudoval v následujících třech dnech a představení, které si objednal a zakoupil na něj 50 vstupenek král Maxmilián I. Josef Bavorský, se konalo 05.04. večer.

Nikolaj Andrejevič Rimskij-Korsakov • 18.03.1844 Tichvin – 21.06.1908 Ljubensk • skladatel

Rimskij-Korsakov byl přítelem Milije Balakireva a členem Mocné hrstky, skupiny pěti skladatelů, kteří pod Balakirevovým vedením usilovali o rozvinutí autentické ruské hudby. Hudba Rimského-Korsakova je z velké části založena na tématech z ruského folkloru a právem je ceněna pro brilantní zacházení s orchestrálním zvukem. Rimskij-Korsakov se stal významným pedagogem, mezi jehož žáky se počítali i Prokofjev a Stravinskij.

Sadko • Árie variažského hosta • Sadko je bájným hrdinou slovanské mytologie (ruských bylin), chudý guslar (hráč na gusle, což je ruský hudební nástroj podobný žaltáři odlišný od houslí), který pochází z Novgorodu. Je známo devět verzí jeho příběhu, úplně jsou ale jen dvě.

Alexandr Porfirjevič Borodin • 12.11.1833 Petrohrad – 27.02.1887 Petrohrad • skladatel

Borodin byl patrně nejzjevnější romantik vlastenecké Mocné hrstky.

Produkoval velmi nabitou hudbu, plnou sborů a orchestrálních barev. Bytostně byl tzv. nedělním skladatelem; jeho zaměstnáním byla chemie. Zanechal po sobě malé, ale vybrané dílo. Jeho 2. symfonie vyjadřuje nesrovnatelné technické mistrovství a jeho opera *Kníže Igor* nese znaky typicky ruské opery.

Kníže Igor • Árie Konchaka • *Kníže Igor* je Borodinovo nejznámější dílo. Komponoval je osmnáct let a bylo dokončeno teprve po jeho smrti Rimským-Korsakovem a Glazunovem. Opera se odehrává v Rusku ve 12. století; popisuje uvěznění ruského knížete vpádnutím tatarským kmenem Polovců. Za povšimnutí stojí Borodinovo traktování sboru, který tvoří takřka samostatnou postavu dramatu. Opera *Kníže Igor* je prochnuta ruským charakterem. Dokazuje Borodinův smysl pro orchestrální barvy a exotické motivy.

Sergej Rachmaninov • 01.04.1873 Semjonovo – 28.03.1943 Beverly Hills • skladatel

Rachmaninov byl uznávaným dirigentem a výjimečným klavíristou, jehož početné nahrávky dokládají jiskrnou techniku, výjimečnou čistotu a neokázalý projev. Patřil též k posledním významným skladatelům velké ruské romantické tradice. Většinu skladeb napsal předtím, než v r. 1917 odešel nadobro z Ruska. Proto také vyznačují některé jeho symfonie a klavírní koncerty vášnivou touhu a nostalgii.

Aleko • Árie starého cikána • Kariéra Rachmaninova začala slibně. Opera *Aleko* měla při úspěšné premiéře v r. 1893 úspěch a mladý autor si získal přízeň Čajkovského, jímž byla opera *Aleko* silně ovlivněna. Rachmaninov operu *Aleko* o třech dějstvích složil jako své první operní dílo za osmnáct dní v rámci závěrečných zkoušek na moskevské konzervatoři s tím, že studenti měli složit jednoaktovou operu na námět podle básně Alexeje Sergejeviče Puškina *Aleko*. Za svůj neobyčejný výkon byl odměněn Velkou zlatou medailí moskevské konzervatoře, což se stalo teprve podruhé v její historii.

Petr Iljič Čajkovskij • 07.05.1840 Votkinsk – 06.11.1893 Petrohrad • skladatel

Čajkovského nesmírně emocionální hudba kombinuje mnoho vlivů v jedinečném a osobitěm stylu: melodiku ruských lidových nářevů se západoevropskými technikami, nacionalismus s hluboce osobním prožitkem, velkolepost s niterností a krásou. Vliv skladatelovy homosexuality na jeho dílo stejně jako okolnosti jeho smrti stále vyvolávají spekulace a kontroverze, jeho hudba ovšem nadále patří k nejoblíbenější a nejhranější na světě.

Evžen Oněgin • Polonéza • Árie Gremina • Valčík • Opera je inspirována románem ve verších Alexandra Sergejeviče Puškina o Oněginovi, šlechtici byronského typu, jenž zlomí srdce mladé Taťany tím, že chladnokrevně odmítne její vyznání lásky. Expresivní a ladné melodie, baletní scény a úžasná orchestrace je přesně v intencích tradiční lyrické opery.

